

ΘΑΝΑΤΙΚΗ ΠΟΙΝΗ

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ 1

«Γιατί πρέπει να καταργηθεί»

Της Α. ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ*

Βασική αρχή του Ποινικού Δικαίου είναι ότι ποινές -που από τη φύση τους όλες καταργούν ή περιορίζουν δικαιώματα του ανθρώπου (Δ. Α.)- επιβάλλονται εφ' όσον και στο βαθμό που είναι αναγκαίες και χρήσιμες. Η θανατική ποινή (θ. π.) που προσβάλλει το πρώτο ανθρώπινο δικαίωμα, το δικαίωμα στη ζωή, ούτε αναγκαία ούτε χρήσιμη είναι.

Αναγκαία δεν είναι, αφού υπάρχουν στερητικές της ελευθερίας ποινές μέχρι και ισόβιες. Χρήσιμη δεν είναι, αφού δεν είναι αποτελεσματική, αντιθέτως μάλιστα, εξαγριώνει και εξαχρειώνει τα μέλη της κοινωνίας.

Ας πλησιάσουμε το θέμα πιο αναλυτικά. Η θανατική ποινή εξαγριώνει τους ανθρώπους, που εθίζονται στην ιδέα της επιτρεπόμενης εξόντωσης του άλλου, και τους ωθεί στη χρήση ανάλογου τρόπου αντίδρασης, δηλαδή με ανθρωποκτονία, εναντίον εκείνου που θεωρούν ότι είναι αίτιος κάποιας οδυνηρής, γι' αυτούς, αποστέρησης (frustration).

Υποσυνείδητα, ο υποψήφιος ανθρωποκτόνος ταυτίζεται με την πολιτεία που εξοντώνει τον εχθρό της και έτσι προχωρεί ευχερέστερα στην απόφαση να εξοντώσει το δικό του εχθρό. Γι' αυτό και έχει παρατηρηθεί ότι συχνά, για κάποιο χρονικό διάστημα αμέσως ύστερα από μια θανατική εκτέλεση, αυξάνει ο αριθμός ανθρωποκτονιών στη χώρα εκτέλεσης. Το σπουδαιότερο, όμως, είναι ότι στις χώρες που γίνονται λίγο-πολύ συχνά θανατικές εκτέλεσεις, εμφανίζεται παράλληλα υψηλή ανθρωποκτόνος εγκληματικότητα. Στις ΗΠΑ μάλιστα -που οι θανατικές εκτέλεσεις προβάλλονται κάποτε και από την τηλεόραση- παρουσιάζεται επανειλημμένα το μοναδικό φαινόμενο μαθητών που πυροβολούν αδιακρίτως τους συμμαθητές τους.

Η απάνθρωπη αυτή ποινή είναι και αναποτελεσματική. Καμία επιστημονική μελέτη, που έλαβε υπ' όψιν και στατιστικές χωρών οι οποίες εφήρμοζαν και στη συνέχεια κατήρτησαν -και κάποτε επανέφεραν- τη θ. π., δεν απέδειξε μειωτικό αντίκτυπό της στον αριθμό των σχετικών εγκλημάτων.

Ο Μπεκαρία, το 18ο αιώνα, είχε ήδη υποστηρίξει ότι ανασχετική επιρροή στην εγκληματική απόφαση έχει όχι η βαρύτητα της ποινής, αλλά η βεβαιότητα της τιμώρησης. Και είχε ρητώς ταχθεί κατά της θ. π.

Ήδη όμως τον 5ο αιώνα π. Χ., ο Θουκυδίδης (Θουκυδίδου, Ιστορία, Βιβλ. Γ' 45, δημηγορία Διοδότου) υποστήριξε την αναποτελεσματικότητα της θανατικής ποινής. Αφού διαπιστώνει ότι η χρήση της θ. π. από πολλές πόλεις και για διαρκώς περισσότερες μορφές εγκλημάτων δεν είχε αποτέλεσμα, προχωρεί

σε ψυχολογική ανάλυση του φαινομένου που θα πρέπει να ζηλέψουν αρκετοί σύγχρονοι εγκληματολόγοι.

Χρήσιμο θεωρώ να αναφέρω ορισμένα περιστατικά από την πραγματικότητα που αναμφισβήτητα αποδεικνύουν το αλυσιτελές της θανατικής ποινής.

Όταν εισήχθη ο καπνός στην Ευρώπη, το κάπνισμα, τιμωρούμενο σε αρκετές χώρες με θάνατο, για να μη διαδοθεί, διαδόθηκε ωστόσο σε όλη την Ευρώπη.

Άλλο παράδειγμα. Κατά τη δημόσια θανατική εκτέλεση, συνήθως με φρικτά βασανιστήρια, κακοποιών ανάμεσα στους οποίους και πορτοφολάδων, που παρακολουθούσε συνωστιζόμενο πλήθος το 16ο και 17ο αιώνα, οι πορτοφολάδες ανέπτυσσαν τη μεγαλύτερη δράση τους. Η τόλμη της ένδειας και η ελπίδα διαφυγής αποτελούσαν σημαντικούς αιτιώδεις παράγοντες αυτής της συμπεριφοράς.

Στη Δανία, το 1944, όταν οι γερμανικές αρχές κατοχής διέλυσαν τη δανική αστυνομία επειδή τις σαμποτάριζε, αυξήθηκε ο αριθμός των εγκλημάτων γενικά, με εξαίρεση τις ανθρωποκτονίες και τα βαριά σεξουαλικά εγκλήματα, που έμειναν ανεπτρέαστα από τη μείωση του φόβου της αποκάλυψης και της τιμώρησης, παρ' όλο που αυτά μπορούσαν να επισύρουν θανατική ποινή. Με άλλα λόγια, η αύξηση ή μείωση της πιθανότητας επιβολής θανατικής ποινής δεν επηρεάζει τους δράστες βαριών εγκλημάτων.

Το τραγικότερο όμως είναι ότι η ποινή αυτή είναι η μόνη ανεπανόρθωτη. Και όμως οι δικαστικές πλάνες δεν είναι λίγες. Πάντως είναι περισσότερες από όσο νομίζεται. Διότι σ' αυτές δεν πρέπει να υπολογιστούν μόνο οι περιπτώσεις που ο εκτελεσθείς δεν ήταν ο δράστης του εγκλήματος, όπως γίνεται συνήθως, αλλά και πολλές περιπτώσεις που ενώ συνέτρεχαν κάποιες ελαφρυντικές περιστάσεις, δεν μπόρεσε να τις αποδείξει ο κατηγορούμενος ή παρέλειψε να τις προβάλει ο συνήγορός του. Και όμως, αυτό θα ήταν αρκετό για να καταγνωσθεί ποινή ελαφρότερη από τη θανατική.

Συμπέρασμα από όλα τα παραπάνω είναι ότι η κατάργηση της θανατικής ποινής επιβάλλεται. Και πράγματι, αυτή είναι η διεθνής τάση, που προωθείται συστηματικά και από διεθνή κείμενα (instruments) των μεγάλων διεθνών οργανισμών (ΟΗΕ, Συμβουλίου της Ευρώπης, Ε.Ε.) 6, προς τα οποία προσαρμόζονται και πολλές εθνικές νομοθεσίες. Αξίζει να σημειώσουμε ότι και στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η θανατική ποινή έχει καταργηθεί.

Ωστόσο, η εσχάτη ποινή επιζεί σε πολλές ακόμη χώρες. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διεθνούς Αμνηστίας, το Φεβρουάριο του 2000, 87 χώρες διατηρούσαν τη θανατική ποινή -μεταξύ των οποίων και οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Ινδία, το Ιράν, το Ιράκ, η ρωσική ομοσπονδία και η Σαουδική Αραβία- 13 τη διατηρούσαν για εξαιρετικές περιπτώσεις, συνήθως για εσχάτη προδοσία και εγκλήματα κατά τον πόλεμο, και άλλες 20 τη διατηρούσαν στο νομικό πλαίσιο, αλλά δεν εκτελούν τους θανατοποινίτες τα τελευταία δέκα ή περισσότερα χρόνια. Και εύλογα γεννάται η απορία: Πώς και γιατί επιζεί; Οι λόγοι είναι κυρίως πολιτικοί και ψυχολογικοί.

Στις χώρες όπου δεν υπάρχει ελευθερία, πάντοτε το κράτος απονέμει στον εαυτό του το δικαίωμα ζωής και θανάτου των «υπηκόων» του. Άλλα και σε μερικές χώρες όπου οι ελευθερίες, λιγότερο ή περισσότερο, λειτουργούν, η θανατική ποινή υπάρχει και υποδηλώνει μια επίδειξη εξουσιασμού και δύναμης, χαρακτηριστικό κατάλοιπο αυταρχικών καθεστώτων. Γι' αυτό ακριβώς σε παγκόσμιο επίπεδο οι πλείστες θανατικές καταδίκες και εκτελέσεις πραγματοποιούνται για πράξεις που στρέφονται κατά της πολιτείας, ουσιαστικά κατά των κατεχόντων την εξουσία (πολιτικά εγκλήματα), ενώ η επιστήμη αυτά θεωρεί ελαφρότερα.

Η θανατική ποινή δεν ταιριάζει σε μια κοινωνία δημοκρατική. Το απόλυτο δικαίωμα ζωής και θανάτου επί των άλλων είναι απαράδεκτο σε μια δημοκρατία. Οι σύγχρονες αντιλήψεις για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου δεν μπορούν να αποδεχτούν την ποινή που προσβάλλει το πρωταρχικό δικαίωμα της ζωής, έστω και αν εμφανίζεται ως αντίδραση σε όμοια πράξη του κρινόμενου, την οποία, όμως, χαρακτηρίζουμε έγκλημα. Δεν αποδέχονται, δηλαδή, την απάντηση της πολιτείας με έγκλημα στο έγκλημα του ιδιώτη.

Υπάρχει όμως και μια άλλη εξήγηση της επιβίωσης της απάνθρωπης και αλυσιτελούς αυτής ποινής, που στηρίζεται στην ψυχολογία των μελών μιας κοινωνίας. Το ένστικτο του θανάτου -ο αντίποδας του ενστίκτου της ζωής και του έρωτα-, ο φόβος και το μίσος που απορρέουν από αυτό είναι βαθιά ριζωμένα στον άνθρωπο. Όσο περισσότερο φοβούνται οι άνθρωποι το θάνατο τόσο μεγαλύτερη αποστέρηση θα αισθανθούν από την κατάργηση της θανατικής ποινής που, εσφαλμένα, αισθάνονται σαν άμυνα κατά του δικού τους θανάτου, της δικής τους θανάτωσης.

Ιδίως σήμερα, που ο κύκλος των πιθανών θυμάτων εγκληματικών πράξεων έχει διευρυνθεί με τα διεθνικά οργανωμένα εγκλήματα -αφού ο σοβαρότερος αριθμός εγκλημάτων στρέφεται κατά προσώπων με τα οποία καμία σύγκρουση δεν έχει ο δράστης και η θυματοποίησή τους είναι θέμα τύχης (τρομοκρατικές ενέργειες, εμπόριο ναρκωτικών, σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών κ.ά)- ο φόβος και η εκδικητική διάθεση έχουν ενισχυθεί και επεκταθεί. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης διεγείρουν ακόμα περισσότερο το φόβο και την αναζήτηση εκδίκησης. Όσο πιο έντονη και άγρια είναι η εκδικητική διάθεση κατά του άλλου τόσο μεγαλύτερο φόβο υποδηλώνει.

Γι' αυτό, κατάργηση της ποινής του θανάτου σημαίνει ουσιαστικά νίκη της ανθρωπότητας πάνω στο φόβο, στο μίσος, στην εκδίκηση. Ή, μάλλον, νίκη της ανθρωπότητας πάνω στον εαυτό της, στις χειρότερες ιδιότητες του εαυτού της.

*Η Α. ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ είναι πρόεδρος του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και της Ελληνικής Εταιρείας Εγκληματολογίας

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Η θανατική ποινή στις Ηνωμένες Πολιτείες

Η είδηση τάραξε ακόμη και τους υπερμάχους της θανατικής ποινής στις ΗΠΑ. Η επί τρία τέταρτα αγωνία του καταδικασμένου σε θάνατο βαρυποινίτη Κλέιτον Ρόκετ μετά τη χορήγηση του πρώτου από ένα κοκτέιλ τριών φαρμάκων σταμάτησε την εκτέλεσή του στην Οκλαχόμα, αλλά τελικά ο Ρόκετ πέθανε από καρδιακό επεισόδιο. Το φιάσκο προκάλεσε ερωτήματα για τα φάρμακα που χρησιμοποιήθηκαν και για την έλλειψη διαφάνειας στον τρόπο εφαρμογής της θανατικής καταδίκης. Οι υπέρμαχοι της κατάργησης της θανατικής ποινής βρήκαν μία ευκαιρία να επαναφέρουν το ζήτημα στο προσκήνιο, με την Αμερικανική Ένωση Πολιτικών Ελευθεριών να ζητάει μορατόριουμ των εκτελέσεων.

Η στάση των Αμερικανών απέναντι στη θανατική ποινή δεν είναι εύκολα κατανοητή στην Ευρώπη, όπου η παράδοση του ουμανισμού επιβάλλει τον σεβασμό κάθε ανθρώπινης ζωής. Στις Ηνωμένες Πολιτείες επικρατεί η έννοια της προσωπικής ευθύνης. Όπως το έθεσε ο εκπρόσωπος του Λευκού Οίκου, «κάποια εγκλήματα είναι τόσο φρικτά που δικαιολογούν τη θανατική ποινή». Χωρίς αμφιβολία, η διαφορά αντανακλά και την ιστορική πορεία των δύο ηπείρων. Ως σχετικά νεότερη χώρα, η εξέλιξη στις ΗΠΑ προχωρεί μεν ταχύτερα, αλλά οι μνήμες είναι ακόμη νωπές: Όπως και το δικαίωμα στην κατοχή όπλων, η θανατική ποινή είναι κατάλοιπο μιας κοινωνίας που όχι και τόσο πίσω στο παρελθόν κυριαρχούνταν από τον νόμο της Άγριας Δύσης.

Ερωτώμενος για το θέμα από Γερμανό δημοσιογράφο στην κοινή συνέντευξή του με την καγκελάριο Άγκελα Μέρκελ, ο πρόεδρος Ομπάμα δήλωσε προβληματισμένος και έθεσε ζήτημα αναθεώρησης του τρόπου εφαρμογής των ποινών, αναγνωρίζοντας και πρόβλημα ρατσισμού: Μία έρευνα της εποπτικής αρχής του Κογκρέσου δείχνει ότι στο 77% των ανθρωποκτονιών που οδήγησαν στη θανατική ποινή, το θύμα ήταν λευκό – και αυτό παρά το γεγονός ότι το ήμισυ των θυμάτων είναι μαύροι. Άλλες έρευνες αμφισβητούν εάν η θανατική ποινή είναι αποτελεσματική για την αντιμετώπιση του εγκλήματος, ενώ υπάρχει πάντα η πιθανότητα ένας καταδικασμένος σε θάνατο να είναι αθώος, η οποία υπολογίζεται σε 1 προς 25.

Η Διεθνής Αμνηστία, όμως, θέτει το ζήτημα σε άλλη βάση: Σύμφωνα με αυτήν, η θανατική ποινή είναι «η πιο σκληρή, απάνθρωπη και εξευτελιστική τιμωρία», καθώς παραβιάζει το δικαίωμα στη ζωή. Η παγκόσμια κοινότητα φαίνεται να συμφωνεί: Συνολικά 140 χώρες έχουν καταργήσει τη θανατική ποινή, 80 από αυτές από το 1976 έως σήμερα. Στις ΗΠΑ, το Μέριλαντ ήταν η τελευταία πολιτεία που κατάργησε τη θανατική ποινή πέρυσι, περιορίζοντας τον αριθμό των πολιτειών που διατηρούν ακόμη τη θανατική ποινή σε 32. Η κοινή γνώμη στη χώρα φαίνεται να κινείται προς την ίδια κατεύθυνση. Σύμφωνα με έρευνα της Pew Research, μόλις το 55% των Αμερικανών υποστηρίζει τη θανατική ποινή – ποσοστό που είναι το χαμηλότερο των τελευταίων σαράντα ετών. Ωστόσο, λίγοι πολιτικοί στις Ηνωμένες Πολιτείες τάσσονται ξεκάθαρα υπέρ της κατάργησης της θανατικής ποινής, καθώς φοβούνται πως ένα τόσο αμφιλεγόμενο θέμα θα τους στερήσει ψήφους.

Από την πλευρά του, το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ έχει κρίνει ότι η θανατική ποινή δεν αντιβαίνει στην πρόβλεψη του αμερικανικού Συντάγματος, που απαγορεύει τη «σκληρή και υπερβολική» τιμωρία. Ωστόσο, ήδη από το 1958 είχε αφήσει μία χαραμάδα για τη μελλοντική της κατάργηση, όταν έκρινε ότι η έννοια της σκληρής και υπερβολικής τιμωρίας αλλάζει με τον χρόνο, σύμφωνα με την «εξελισσόμενη αίσθηση αξιοπρέπειας της κοινωνίας». Μέχρι σήμερα, όμως, έχει κρίνει ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια

δεν θίγεται από την ίδια την εκτέλεση. Όσο αυτή παραμένει η κυρίαρχη αντίληψη στις ΗΠΑ, το σοκ που προκάλεσε η αδυναμία της Οκλαχόμα να πραγματοποιήσει μία όσο το δυνατόν πιο ανώδυνη εκτέλεση δεν θα είναι αρκετό για να αλλάξει τις αντιλήψεις. Μόνο η πεποίθηση πως η αφαίρεση κάθε ανθρώπινης ζωής θίγει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια μπορεί να το καταφέρει αυτό, κάτι που έχει ήδη αναγνωρίσει το Ανώτατο Δικαστήριο για τις περιπτώσεις των ψυχικά ασθενών και των ανηλίκων.

Κατερίνα Σώκου, 07.05.2014

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Ο Αμερικανός ποιητής Καρλ Σάντμπεργκ αναφέρεται στην εκτέλεση δύο Ιταλών μεταναστών στην Αμερική, οι οποίοι θεωρήθηκαν υπεύθυνοι για ληστεία μετά φόνου κατά την περίοδο του 1927. Η καταδίκη ήταν πιθανώς κατασκευασμένη και η Πολιτεία αρνήθηκε να τους απαλλάξει των βαρύτατων κατηγοριών. Αργότερα, αποδείχθηκε ότι καταδικάστηκαν εξαιτίας των αριστερών τους πεποιθήσεων και όχι για τους υποτιθέμενους φόνους που διέπραξαν.

«Έννομη του θανάτου μεσονύχτια ώρα»

Λοιπόν, η ώρα του θανάτου ήρθε, η έννομη μεσονύχτια ώρα,

Η ώρα που ο νόμος όρισε να πιάνει δουλειά η Καρέκλα

Να επιβεβαιώσει το μεγαλείο της πολιτείας της Μασαχουσέτης

Η ώρα εκείνη πλησίαζε, έφτασε, την σημάναν τα ρολόγια

Η ώρα για δυο άντρες να μεταφερθούν ψυχρά μπρος

Σ' ένα ψυχρό διοικητικό συμβούλιο

Πέρα απ' τους απροσμέτρητα λεπτούς τοίχους μεταξύ της μέρας

και της νύχτας

Πέρα απ' την πρόσβαση γραμμάτων, τηλεγραφημάτων, ραδιοφώνων,

Πέρα απ' την αδελφοσύνη του αίματος στις αδελφότητες

Της ομίχλης και της αχνής πάχνης, των άστρων και του πάγου.

Η ώρα για δύο άντρες είχε φτάσει

Να βαδίσουν πέρ' από το αίμα κατάκαρδα στη σκόνη-

Μια ώρα που έρχεται για όλους τους ανθρώπους,

Κάποιοι με μια φούχτα ανθρώπους προσφιλείς στο προσκεφάλι

Κάποιοι κατάμονοι στις ερημιές, στων θαλασσών τα πλάτη

Κάποιοι μπροστά στο αχανές ακροατήριο όλης της οικουμένης.

Τώρα ο Σάκκο είδε τους μάρτυρες

Καθώς δένονταν τα λουριά

Δένοντάς τον στην Καρέκλα-

Και βλέποντας πως ήταν όλοι τους

Σεβάσμιοι άνθρωποι και υπεύθυνοι πολίτες

Κι ενώ κανείς δεν είχε τις συστάσεις,

Ο Σάκκο είπε «Καλησπέρα, κύριοι»

Και πριν το στερνό λουρί δεθεί για να κρατεί

Τον Σάκκο ψέλλισε, «Έχε γεια, μητέρα».

΄Υστερα ήρθε ο Βαντσέτι.

Ευχήθηκε στο αχανές ακροατήριο όλης της οικουμένης

Κάτι κρυφό που βάσταγε στο στήθος.

Αυτή ήταν η ώρα να το πει.

Έπρεπε να μιλήσει τώρα ή να σωπάσει αλλιώς για πάντα.

Σφίγγαν τις μέγγενες του κράνους

Πνίγανε τα λουριά στο στόμα τη φωνή

Εκείνος φώναξε, «Θα ήθελα να συγχωρήσω

Κάποιους ανθρώπους, γι' αυτό που κάνουν τώρα».

Κι έτσι τώρα

Είναι νεκροί οι νεκροί;

Μετάφραση Ζ. Δ. Αιναλής

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α:

A.1.Να αποδώσετε σε μια παράγραφο των 100 λέξεων ,γιατί σύμφωνα με το «KEIMENO 1» η θανατική ποινή είναι αναποτελεσματική.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β:

B.1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, με βάση το «Κείμενα 2», τις παρακάτω προτάσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό ή Λάθος:

- 1.Σύμφωνα με το «KEIMENO 2» η Αμερική διέπεται από έναν έντονο ανθρωπιστικό χαρακτήρα , όσον αφορά στην αντιμετώπιση των ειδεχθών εγκλημάτων.
- 2.Η ανοχή των ΗΠΑ στη θανατική ποινή, έγκειται στο γεγονός ότι είναι νεώτερη χώρα και απηχεί ακόμα το νόμο της Άγριας Δύσης.
- 3.Η Παγκόσμια κοινότητα διαφωνεί με τη Διεθνή Αμνηστία , όσον αφορά στον απάνθρωπο χαρακτήρα της θανατικής ποινής.
- 4.Τα τελευταία 40 χρόνια έχει αυξηθεί η υποστήριξη στο θεσμό της θανατικής ποινής από τους Αμερικανούς.
- 5.Οι Αμερικανοί πολιτικοί τάσσονται με επιφύλλαξη υπέρ της θανατικής ποινής , γιατί φοβούνται ότι αυτό θα τους κοστίσει την πολιτική τους εκλογή.

Μονάδες 10

B.2.α.Να βρείτε τη συνοχή που χαρακτηρίζει την παράγραφο 4 «Υποσυνείδητα... συμμαθητές τους » του «KEIMENOV 1» .

Μονάδες 7

B.2.β. «Το τραγικότερο όμως είναι ότι η ποινή αυτή είναι η μόνη ανεπανόρθωτη. Και όμως οι δικαστικές πλάνες δεν είναι λίγες. Πάντως είναι περισσότερες από όσο νομίζετε. Διότι σ' αυτές δεν πρέπει να υπολογιστούν μόνο οι περιπτώσεις που ο εκτελεσθείς δεν ήταν ο δράστης του εγκλήματος, όπως γίνεται συνήθως, αλλά και πολλές περιπτώσεις που ενώ συνέτρεχαν κάποιες ελαφρυντικές περιστάσεις, δεν μπόρεσε να τις αποδείξει ο κατηγορούμενος ή παρέλειψε να τις προβάλει ο συνήγορός του. Και όμως, αυτό θα ήταν αρκετό για να καταγνωσθεί ποινή ελαφρότερη από τη Θανατική.» Να αποδώσετε το νόημα των παραπάνω υπογραμμισμένων λέξεων με πιο απλές λέξεις.

Μονάδες 8

B.3. «Η θανατική ποινή δεν ταιριάζει σε μια κοινωνία δημοκρατική.» Να σχολιάσετε το παραπάνω απόσπασμα και να τεκμηριώσετε τη θέση σας σε μία παράγραφο 80- 100 λέξεων επικαλούμενοι 3 κειμενικούς δείκτες.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Γ:

Γ.1. Να δικαιολογήσετε μέσω τριών κειμενικών δεικτών γιατί το ποίημα ανήκει στη μοντέρνα ποίηση.

Μονάδες 7

Γ.2. Θεωρείτε ότι το ποιητικό υποκείμενο (ο ποιητής) εκπροσωπεί το δόγμα της «στρατευμένης τέχνης»; Αν ναι ποιες απόψεις του απηχούνται;

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Δ:

Αποτυπώστε σ' ένα αποδεικτικό δοκίμιο τις απόψεις σας, όσον αφορά τις δυσλειτουργίες του σύγχρονου σωφρονιστικού συστήματος και συνοψίστε, γιατί κάποιος οφείλει να είναι πολέμιος του θεσμού της θανατικής ποινής (350-400 λέξεις).

Μονάδες 30